

PS

TYÖLLISYYS- EXTRA

20. vuosikerta • Poliittinen lehti • Irtonumero 3,- • Perussuomalaiset rp:n äänenkannattaja

**Työttömyysturvalla
yrittäjäksi**

**Tulevaisuuden
työllistäjät**

**Oppisopimuksella
työelämään**

5/2016

**Tavoitteena
110 000 uutta
työpaikkaa**

Oikeus- ja työministeri Lindström:

Tarvitsemme lisää pysyviä työpaikkoja

Perussuomalainen oikeus- ja työministeri Jari Lindström haluaa tuoda työllisyyden hoitoon kipeästi kaivattua uutta potkua. Sitä tarvitaan, kun työttömyys koettelee satojatuhansia suomalaisia.

OLEMME tekemässä monta eri työllisyyttä parantavaa toimenpidettä. Esimerkiksi työttömyysturvan käyttöalaa on tarkoitus laajentaa siten, että peruspäiväraha pystytään käyttämään palkkatuena tai starttirahana, oikeus- ja työministeri **Jari Lindström** kertoo.

Starttirahan rooli yritystoiminnan alkuvaiheessa voi olla merkittävä, koska sillä pystytään edistämään uusien yritysten syntymistä. Hallitus tuo uudistuksen eduskunnan käsiteltäväksi syksyllä ja ministeri toivoo, että se astuisi voimaan ensi vuoden alussa.

**“Oppi-
sopimuksen
rooli nousee
tällä hallitus-
kaudella.”**

- Työllisyysmäärärahojen kokonaispotti pienenee. Uudistuksella saataisiin nykyistä aktivoivampaa potkua työttömyyden hoitoon. Tavoitteena on toki se, että saisimme lisääntyä ihan oikeita ja pysyviä työpaikkoja.

Työllisyysaste 72 prosenttiin

Tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** nimitti pääministeri **Juha Sipilän** (kesk.) hallituksen toukokuun 2015 lopussa. Tuolloin Suomessa oli edellisen hallituksen jäljiltä liki 330 000 työtöntä.

Sipilän hallituksen tavoitteena on, että työllisyysaste nostetaan 72 prosenttiin ja työllisten määrä vahvistuu 110 000 henkilöllä. Tavoitteen pääsemiseksi hallitus ei jäänyt vatuloimaan, vaan se tarjosi avaimet yhteiskunta-

sopimuksen synnyttämiseksi.

- Kattava yhteiskuntasopimus tarvitaan rajusti heikentyneen kilpailukyvyyn ja työllisyyden parantamiseksi. On erittäin tärkeää, että meillä on yhteinen käsitys siitä, miten toimitaan seuraavat vuodet eli meillä on siinä mielessä työrauha, Lindström sanoo.

Uusia tuotteita maailmalle

Lindströmin tavoitteena on, että vienti lähtisi vetämään ja sitä kautta syntyisi pysyviä työpaikkoja. Se lisäisi puolestaan verotuloja ja antaisi liikumavaraa julkiseen talouteen.

- Meidän täytyy kehittää sellaisia tuotteita, jotka kiinnostavat maailmalla. Hinnalla emme voi kovin paljoa kilpailla, mutta osaamisella ja laadulla kyllä. Tarvitaan uusia tuotteita vanhojen rinnalle ja odotan, että niitä syntyy esimerkiksi metsäteollisuudessa, cleantechissä ja hi-tech-teknologiassa.

Työministerin mukaan sopimus luo laskentatavasta riippuen 35 000 – 45 000 työpaikkaa.

- Yhteiskuntasopimuksen synty on työmarkkinajärjestöjen käsissä. Hallitus arvioi alkukesästä, miten kattavasti yhteiskuntasopimus ja paikallinen sopiminen on viety työehtosopimuksiin, ministeri kertoo.

Paikallinen sopiminen avainasemassa

Lindströmistä on tärkeää, että yhteiskuntasopimukselta tulee tasapuolinen ja oikeudenmukainen. Paikallisen sopimisen vahvistaminen on siinä merkittävässä roolissa.

- Työpaikkatasolla voidaan sopia asioista. Se luo omalta osaltaan kilpailukykyä ja mie-

lenkiintoa Suomea kohtaan, investointihalukkuutta ja sitä kautta uusia työpaikkoja. Nämä asiat kulkevat käsi kädessä, hän korostaa.

Ministeri muistuttaa, että paikallisen sopimisen mallissa ratkaisut tehdään työntekijöiden ja työnantajan yhteisellä sopimuksella. Työnantaja ei voi yksipuolisesti vedota kriisilausekkeeseen ja laskea palkkoja vaikeassa tilanteessa.

- Keskeinen asia on, että yritys ei voi yksin määrittää milloin on kriisi. Osapuolten on nähtävä tilanne samalla tavalla ja sovittava asioista yhdessä. Muuten kyseessä ei ole sopiminen vaan yritys voisi käyttää sitä väärin kilpailuedun tavoittelemiseksi.

Lindströmin mukaan hallitus pitää kiinni työehtosopimusten yleisittovuudesta myös paikallisessa sopimisessa.

- Ainakaan perussuomalaiset ei hyväksy yleissitovuuden romuttamista vaan puolustaa sitä, Lindström vakuuttaa.

Ennakoiva tuki käyttöön

Ohjelmistoyhtiö Microsoft vahvisti viime elokuussa vähentävänsä Salosta, Tampereelta ja Espoosta yhteensä 2 300 työpaikkaa. Hallitus esitti eduskunnalle heti syysistuntokauden alussa lisäbudjettia irtisanottujen työntekijöiden tukemiseen ja uudelleen työllistymiseksi. Tämän lisäksi Lindström haluaa tuoda ihmisten auttamiseen uuden työkalun.

- Aiomme ottaa käyttöön ennakoivan rakennemuutoksen tuen. Sen ideana on se, että menisimme auttamaan paikan päälle jo siinä vaiheessa, kun yrityksellä tai toimialalla on uhka päällä. Sitten katsottaisiin voidaanko sitä yritystä tai toimialaa auttaa pahimman yli, jotta ei jouduttaisi irtisanomaan kaikkia tai lopettamaan toimintaa kokonaan.

Ennakoivan avun lisäksi työllisyyttä lisätään oppisopimusjärjestelmällä. Sen kautta on avautunut monille nuorille tie työpaikkaan. Käyttö-

mahdollisuuksia lisäämällä sillä etsitään työtä myös kriisipaikkakunnilla työttömäksi joutuneille, pitkäaikaistyöttömille ja maahanmuuttajille.

- Oppisopimuksen rooli nousee tällä hallituskaudella. Opetusministeriössä mietitään koulutusopimusmallia ja omassa ministeriössä me oppisopimusjärjestelmää. Maahanmuuttokriisi on pannut myös ajattelemaan, että miten työpaikoilla voisi opettaa kotouttamisvaiheessa oleville maahanmuuttajille suomea? Siinä voisi hyödyntää muun muassa mestari-kisällimallia.

Ei kaksia työmarkkinoita

Maahanmuuttajien kotoutuksesta vastaava oikeus- ja työministeri Lindström ei hyväksy, että turvapaikanhakijoille ja maahanmuuttajille rakennettaisiin oikopolku Suomen työmarkkinoille.

- Ihmisten työllistymistä ja yhteiskuntaan sulautumista

pitää nopeuttaa. Mitä tahansa toimenpiteitä kehitelläänkin, niiden täytyy sopia kaikille eli kantasuomalaiselle työttömälle ja maahanmuuttajalle. Kaksien työmarkkinoiden luominen ei ole minkäänköinen tavoite, hän painottaa.

Oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kotouttamisen yhteydessä Lindström haluaa pitää mielessä myös heidän kotiuttamisensa. Sitä voidaan auttaa suuntaamalla koulutusta tarkoitushakuisesti.

- Oletettavasti ihminen hyvin mielellään palaa omaan maahansa kun olemme todenneet sen turvalliseksi. Sitä ennen voisimme kouluttaa heitä yleismaailmallisiin ammatteihin, joista olisi hyötyä Suomen lisäksi lähtömaan jällelennämissä.

■ TEKSTI MIKA RINNE
KUVA LEHTIKUVA

Duunarista ministeriksi

KOUVOLASSA asuva oikeus- ja työministeri tietää omakohtaisesti, mitä on olla suomalainen duunari. Paperimiehenä hän joutui irtisanotuksi Voikkaan paperitehtaalta vuonna 2006.

- Minulla on kovia kokemuksia, tuhansien muiden suomalaisen työelämän rakennemuutoksesta. Kokemuksieni kautta pystyn tarkastelemaan työelämää eri näkökulmista ja siitä on apua työllisyyden hoidossa, **Jari Lindström** toteaa.

Toisen kauden kansanedustaja nousi eduskuntaan Kymen vaalipiiristä vuonna 2011. Kahden salkun pesti oikeus- ja työministerinä pitää miehen kiireisenä.

- Pääosin on mennyt hyvin ja työnjako on pelannut. Taitava avustajakaarti on minun silmäni ja korvani. He katsovat teknisen ja poliittisen puolen. Muutoin ei olisi mitään mahdollisuuksia perehtyä kaikkeen. Tolkuttoman kii-

reisiä päiviä on ollut onneksi vähän.

Lindström on joutunut rukkaamaan omaa kalenteriaan uudelleen.

- Kun tulini ministeriöön, olen joutunut monesti sanomaan, että joku homma ei käy tai en ehdi jäädä jutustelemaan. Ei sen takia, että jotenkin ylenkatsoisin ketään, vaan yksinkertaisesti tunti ei riitä. Kaikki asiat täytyy laittaa kalenteriin ja hoitaa keskitetysti sihtereiden kautta.

Ministerikiireistä huolimatta Lindström kiertää mahdollisuuksien mukaan mielellään ihmisten parissa.

- Olen tehnyt maakuntamatkoja ja tulen myös tekemään. Silloin myös oman puolueen porukka huomioidaan. He järjestävät mielellään tilaisuuksia, joissa voidaan jutella eri asioista. Tämä on menettelytapa meidän puolueessa, ministeri painottaa.

//

“Meidän täytyy kehittää sellaisia tuotteita, jotka kiinnostavat maailmalla. Hinnalla emme voi kovin paljoa kilpailla, mutta osaamisella ja laadulla kyllä.”

//

- Minulla on kovia kokemuksia, tuhansien muiden suomalaisen tapaan, työelämän rakennemuutoksesta, Lindström kertoo.

Hallituksen mullistava uudistus:

Työttömyys- turvalla yrittäjäksi

Hallituksen työllisyyspaketilla pyritään lyhentämään työttömyyden kestoa ja helpottamaan työttömien siirtymistä uudelleen työelämään. Hallitus tavoittelee vaalikauden aikana 110 000 uutta työpaikkaa.

ARVIOIMME, että noin 10 000 työttömälle avautuu työmahdollisuus, sanoo oikeus- ja työministeri **Jari Lindström**.

Tämä on merkittävä osa hallituksen tavoitteista. Samalla se tarkoittaa valtion rahojen entistä tehokkaampaa käyttöä: uudet järjestelyt eivät lisää valtion kuluja, päinvastoin.

– Pyrimme parantamaan vaikuttavuutta, saamaan enemmän aikaan samalla rahalla. Valtio käyttää työllisyysmenoihin noin kuusi miljardia euroa vuodessa. Se on valtava rahasumma. Sitä on pakko käyttää eri tavalla, Lindström perustelee.

Loukut pois, velvollisuuksia lisätään

Lindström kertoo, että hallitus pyrkii poistamaan loukkuja ja laajentamaan työttömyysetuuksien aktiivista käyttöä. Se sisältää uusia mahdollisuuksia antaa ja ottaa vastaan työtä, mutta lisää samalla työttömän velvollisuuksia etsiä ja ottaa vastaan työtä. Työttömyysturvan vastikkeellisuutta lisätään.

– Henkilökohtaisesti pidän tärkeänä panostuksia työttömyysturvan aktiiviseen käyttöön. Vuonna 2015 käytimme kuusi miljardia passiivisiin työttömyystukiin. Jatkossa käytämme tätä rahaa myös starttirahaan, palkkatukeen ja liikkuvuusavustukseen.

Muutosten tavoitteena on kannustaa työn nopeaan vastaanottamiseen, lyhentää

työttömyysjaksoja, alentaa rakenteellista työttömyyttä ja säästää julkisia voimavaroja. Rahoituksen uudelleen suunnitteleminen antaa mahdollisuuden lisätä työllistämistä edistäviä palveluita.

Työttömyysturvan uudelleen käytön avulla oman yrityksen perustaminen, työntekijän rekrytointi sekä työn perässä matkustaminen ja muuttaminen helpottuvat. Noin 10 000 työtöntä saa työmahdollisuuden yksistään tällä rahalla. Palkkatuki ja starttiraha työllistävät nyt 22 000 työtöntä, eli tähän tulee määrärahoja 10 000 henkilölle heidän lisäkseen.

Kaikkiaan TEM arvioi, että koko paketti alentaa työttömyyttä noin 15 000:lla. Työllisyyttä lisäävä vaikutus on jonkin verran pienempi.

Tiukennuksia

Työttömien pitää hakea työtä aiempaa tiiviimmin raportointivelvollisuuden velvoittamina.

Kokoaikaistyötä pitää ottaa vastaan, vaikka palkka olisi työttömyysetuutta pienempi. Nykyään TE-toimisto ei voi poistaa ammattisuoja, joka on 3 kuukautta, jos työnhakijan oman alan työtä ei ole tarjolla.

Tulovertailu koskisi enää vain osa-aikatyötä.

Jo työnhaun alussa pitäisi ottaa vastaan myös muuta kuin oman alan työtä, jos oman alan työtä ei ole tarjolla. Karenssi varmasta työstä kieltäytymisestä pitenee 60 päivästä 90 päivään.

Työssäkäyntialue on 3 tuntia

Omaa autoa pitää käyttää työmatkoihin myös työssäkäyntialueen ulkopuolella. Autoa ei kuitenkaan tarvitse ostaa. Nykyään edellytetään vain julkisen liikenteen käyttämistä.

Raja muuttuu siten, että kun nykyään raja on 80 kilometriä, minkä hallitus päätti viime vaalikaudella, se muuttuu ajaksi: raja on kolme tuntia työmatkoihin päivässä eli puolitoista tuntia suuntaansa. Osa-aikatyössä raja olisi kaksi tuntia.

Työtön voisi saada liikkuvuusavustusta, jossa yhdistetään nykyinen matka-avustus ja muuttokustannusten korvaus. Se voisi olla enintään kahden kuukauden peruspäiväraha eli jopa 1400 euroa. Tuki kannustaa laajentamaan työnhaun aluetta.

Muutokset ovat ensin kaksivuotisia, jonka jälkeen muutoksia arvioidaan ja niiden jatkosta päätetään.

Palveluihin pitää osallistua

Työnhakijan pitää osallistua työvoimapalveluihin. Myös kotoutujat veloitetaan alkukartoitukseen ja opiskelemaan kotoutumiskoulutuksessa. Omaehtoista työnhakua tuetaan työnhakuvalmennuksella.

Tavoite on, että työpaikkoja syntyy eniten yrityksiin yrittäjäyhteydessä, seuraavaksi eniten kuntiin. Kol-

**Työmahdollisuus
noin 10 000
työttömälle**

Näin hallitus esittää

1. Työttömyysturva tukee jatkossa työn löytämistä ja yrittäjäksi ryhtymistä.
2. Noin 10 000 työttömälle avautuu työmahdollisuus.
3. Työttömien palveluita TE-toimistoissa kehitetään. Työtarjouksia, työnhakuvalmennuksia ja omaehtoista työnhakua lisätään.
4. Valtion rahoittamaa työttömyysturvaa käytettäisiin jatkossa työttömän starttirahaan, palkkatukeen ja liikkuvuusavustukseen. Uudistus tuo joustavuutta työllisyysmäärärahojen käyttöön ja takaa niiden riittävyyden.
5. Liikkuvuusavustus on uusi tuki, jossa yhdistetään nykyinen matka-avustus ja muuttokustannusten korvaus. Tuki voisi olla enintään kahden kuukauden peruspäiväraha eli jopa 1 400 euroa. Tuki kannustaa laajentamaan työnhaun aluetta.

mannen sektorin osuutta pyritään pienentämään ja sen vaikutuksia tehostamaan jatkossa.

Valtioon talousarvioon määritetään kiintiö, kuinka moni ihminen voidaan työllistää palkkatuella.

– Kolmannen sektorin kautta on työllistynyt varsin harva avoimille työmarkkinoille eli vaikuttavuus on ollut heikko, hallitusneuvos **Päivi Kermi-**nen perustelee.

Starttiraha lyhenee, mutta määrät kasvavat

Starttirahaa voitaisiin myöntää enintään 12 kuukaudeksi nykyisen 18 kuukauden sijasta. Sen suuruutta joustavoitettaisiin luopumalla kiinteästä prosentista: jatkossa

“Valtio käyttää työllisyysmenoihin noin kuusi miljardia euroa vuodessa.”

palkkatuki olisi enintään 30, 40 tai 50 prosenttia palkkauskustannuksista. Palkkatukeen asetetaan myöhemmin erikseen sovittava katto.

Vuorotteluvapaan sijaisen palkkauskustannuksiin ei myönnetä palkkatukea.

Jos on ollut 24 kuukautta työttömänä, palkkatuen enimmäiskesto on 12 kuukautta, alle vuoden työttömänä olleilla maksimi on kuusi kuukautta.

Pienistä muutoksista suuri vaikutus

TEM:n mukaan kannusteet työllistyä ovat heikentyneet 2010-luvulla. Yksi kannustimista on ansiosidonnainen työttömyysturva, joka takaa monille suuremman tulotason kuin kokopäiväansio.

– Minä olin sellainen. Käteen tuli 1 200-1 400 euroa kuukaudessa. Mutta ansiosidonnainen on määräaikainen ja siksi väärä vertailukohta. Oikea vertailukohta on peruspäiväraha, jolle tipahtaa, kun päivät tulevat täyteen. Ja se on sellainen raha, jolla ei tässä maassa juhli, Lindström myöntää.

■ TEKSTI VELI-PEKKA LESKELÄ
KUVA LEHTIKUVA

Työllisyys kohenee jo tänä vuonna

TYÖLLISYYS on nousussa. Tämä selviää työ- ja elinkeinoministeriön julkaisemasta lyhyen aikavälin työmarkkinaennusteesta.

Työllisyys nousee vielä tämän vuoden aikana 68,3 prosenttiin ja ensi vuonna 68,8 prosenttiin, kun viime vuonna jäätiin 68,1 prosenttiin. Työttömyyden kasvu pysähtyy, mutta pitkäaikaistyöttömien määrä sen sijaan nousee.

Vaikka talouskasvu on heikkoa, se riittää pysäyttämään työttömyyden kasvun. Työllisyys paranee lähinnä rakennusalalla, jolla työllisyys kasvaa noin 6 000-7 000 hengellä tänä ja ensi vuonna. Työvoiman kysyntä kasvaa 13 000 hengellä vuonna 2017.

– Hallituksen työllisyystavoite on kova. Kasvu ei yksin riitä uusien työpaikkojen syntymiseen. Siksi hallitus pyrkii monin keinoin parempaan kasvuun ja työllisyyden ko-

hentumiseen, oikeus- ja työministeri Jari Lindström painottaa.

Hallituksen kärkihankkeisiin on varattu 1,6 miljardia euroa. Niistä 170 miljoonaa on varattu työllisyys- ja kilpailukykyhankkeisiin.

– Muillakin kärkihankkeilla parannetaan työllisyyttä: koulutukseen 300 miljoonaa, hyvinvointiin ja terveyteen 130 miljoonaa, biotalouteen 300 miljoonaa ja digitalisaatioon ja normien purkamiseen 100 miljoonaa. Näillä tavoitellaan sitä parempaa kasvua, Lindström valaisee.

Lindström arvioi, että hallituksen tavoitteena olevat 110 000 työpaikkaa voidaan saavuttaa, jos kaikki keinot lokahtavat kohdalleen – nekin, jotka eivät riipu hallituksesta. Suurin merkitys on kilpailukykykysymyksellä, josta riippuu 35 000-45 000 työpaikkaa.

Ministeri oikoo väärinkäsityksiä

OIKEUS- ja työministeri Jari Lindström joutuu oikomaan väärinkäsityksiä työllisyyspaketin työnäytepalvelusta ja kutsuu työmarkkinaosapuolet kokeiluun mukaan.

Hallituksen tuoreen työllisyyspaketin toimista näyttää vallitsevan epätietoisuutta työmarkkinakentällä. Vaikka demarit ja punavihreä oppositio markkinoivat työnäytepalvelua pakkotyönä, ministeri Jari Lindström muistuttaa, että työnäytepalveluun osallistuminen on aina vapaaehtoista.

– Nyt tehdään vasta selvitystä, jossa mietitään esimerkiksi sitä, onko työnäytepalvelun pituus muutaman viikon vai muutaman kuukauden mittainen? Pituudesta ei ole vielä päätöstä ja todellisuudessa sen päättävät vapaaehtoisesti kokeiluun osallistuva työntekijä ja työnantaja yhdessä. Toivonkin ayjohtajien tutustuvan hallituksen esityksiin huolella, kun he arvioivat näitä uudistuksia, korostaa ministeri Lindström.

– Väärinkäytösten mahdollisuudet tullaan kitkemään. Selvää on jo nyt, ettei työnäytetyöntekijöitä saa käyttää suhdannehuippujen tasaajina eikä kesätyöläisten sijaisina. Suomessa on vahva ja

ammattitaitoinen luottamusmiesverkosto, joka varmasti pystyy omalta osaltaan estämään työnäytepalvelun mahdolliset väärinkäyttöyritykset.

– Keskusjärjestöjä on asian tiimoilta jo kuultu, mutta epäselvyyksien välttämiseksi työ- ja elinkeinoministeriö järjestää lisäksi liitoille tilaisuuden, jossa he pääsevät vaikuttamaan työnäytteestä tehtävän selvityksen valmisteluun.

Lindström ilmoittaa olevansa myös pyydettäessä valmis tulemaan liittojen päättäviin elimiin avaamaan tarkemmin sekä työnäytepalvelua että muitakin hallituksen työllisyyspakettiin sisältyviä suunnitelmia.

– Eikö kannattaisi katsoa, avaako työnäytekokeilu uuden portin työllistymiselle vai ei? Jokainen työntekijä haluaa varmasti työllistyä. Työttömän ja työn kohtaamiseksi on tehtävä kaikki voitava, Lindström muistuttaa.

– Jos käy ilmi, ettei kokeilun kautta työllistytäkään, niin se voidaan lopettaa koska vain. Onko peruspäivärahalle putoaminen epäinhimillisempi taloudellinen riski työttömälle kuin nopea työllistyminen, vaikka sitten ansiosidonnaisista työttömyysturvatasoista laskeutuneella?

Matkailu kasvaa lamasta huolimatta 3-4 % vuodessa. Suomi on erityisesti kiinalaisturistien mieleinen matkakohde.

Tulevaisuuden työpaikat ovat jo täällä

Matkailualalle jopa 40 000 uutta työpaikkaa

Tulevaisuuden työpaikat löytyvät todennäköisimmin matkailun, puunjalostusteollisuuden, digitaalisen osaamisen, cleantechin tai kiertotalouden parista. Se selviää SAK:n tuoreesta työllisyyselvityksestä.

SAK:n elinkeinopoliittinen asiantuntija **Jukka Kärnä** tutkii toimialoja, jotka voivat tarjota tulevaisuudessa uusia työtilaisuuksia ja työpaikkoja.

- Lähitulevaisuudessa eniten työllistäviä aloja ovat muiden muassa biotalous, digitalisaatio, robotisaatio, tuulivoimateollisuus, cleantech, puurakentaminen, matkailu, kaivannaisteollisuus koneenrakennuksineen sekä bioenergiateollisuus ja -teknologia. Näiden toimialojen voimistamiseen tarvitaan tutkimusta, tietokartoja ja nopeita päätöksiä, muuten Suomi ei voita.

Hänen mukaansa joidenkin toimialojen työpaikkamäärien kehitystä on vaikea arvioida.

- Digitalisaation ja robotisaation työpaikkamäärien ennustaminen on liki mahdotonta, koska samalla kun tapahtuu myönteistä kehitystä, myös ammatteja tuhoutuu.

Suomi kiinnostaa kiinalaisia turisteja

Kärnä kertoo, että yksi suurimmista kasvavista aloista on matkailu - toimiala, jota ei voi siirtää ulkomaille.

- Ala kasvaa lamasta huolimatta 3-4 % vuodessa. Venäläisten yöpyjien vajakaan ei juuri heikennä sitä, sillä se korvaantuu kiinalaisilla turisteilla. Uusia työpaikkoja matkailualalle on tulossa 40 000 vuoteen 2025 mennessä.

Tulevaisuuden puvut tehdään puusta

Suomessa taidetaan puunjalostus. Esimerkiksi mikroselluloosan liittyvä kehitystyö on Suomessa maailman huipuluokkaa.

Selluloosakuitua löytyy lukemattomista tuotteista. Mikroselluloosaa käytetään nykyisin pääasiassa sidosai-

neena lääkkeissä ja sakeutusaineena elintarvikkeissa. Hyvä esimerkki uudesta selluloosakuidun käytöstä on kangas.

Siitä on povattu varteenotettavaa vaihtoehtoa erittäin epäympäristöystävälliselle puuvillalle.

Kärnän mukaan biotalous ja siihen liittyvät teknologiat voivat tuoda 11 000 uutta työpaikkaa vuoteen 2025 mennessä.

Mikä ihmeen kiertotalous?

Elämme yli varojemme. Tärväämistä voidaan rajoittaa siirtymällä kohti kiertotaloutta. Kiertotaloudessa materiaalien hukkaaminen ja jätteen syntyminen on minimoitu. Käytännössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että tuote on suunniteltu niin, että materiaalit ovat eroteltavissa ja kierrätettävissä.

- Sitran arvio povaa kiertotaloudelle 1,5-2,5 miljardin euron uutta liiketoimintaa. Suomi on jo pitkällä kiertotalouden toteuttamisessa monella talouden sektorilla. Esimerkiksi paperiteollisuuden energiatehokkuus ja pullonkierrätys ovat tästä hyviä esimerkkejä.

Digitalisaation kautta mahdollisuuksiin

Teollinen internet tarkoittaa, että koneet ja laitteet ke-

räävät tietoa ja jakavat sitä automaattisesti. Suomessa on jo paljon hankkeita

- Robotisaatio voi tuhota 10-20 vuoden kuluessa kolmasosan nykyisistä ammateista. Mutta se on myös suuri mahdollisuus. Hyvä esimerkki on Uudenkaupungin autotehdas, jossa ilman 200 teollisuusrobotia ei olisi yhtään työpaikkaa. Nyt työntekijöitä on 1 700. Tehtaalla robotit tekevät sen A-sarjan Mercedes Benzin koreja, sillä mittatarkkuus on sitä luokkaa, että ihmissilmän tarkkuus ei riitä vaan tarvitaan

Oppisopimuksella ammattiin valmistuu opintojen lisäksi työtä tehdessä.

Tehosta työn saantia oppisopimuksella

Oppisopimus on määräaikainen työsuhde kaikkine työsuhteen etuineen: eläkettä kertyy ja palkkauksessa noudatetaan soveltuvaa työehtosopimusta.

OPPISOPIMUKSEN avulla työnhakija voi parantaa työnsaantimahdollisuuksiin. Oppisopimuksella voi opiskella kaikkiin suomalaisiin ammatillisiin tutkintoihin, jotka löytyvät eri oppilaitosten koulutustarjonnasta ja opetushallituksen sivuilta. Ammatti-korkeakoulut ja yliopistot ovat kuitenkin vielä oppisopimusjärjestelmän ulkopuolella. Esimerkiksi Suomessa voi oppisopimuksella suorittaa myös yliopistoissa kandidaatin-tutkintoja.

Oppisopimus perustuu työnantajan ja opiskelijan väliseen määräaikaiseen työsuhteeseen, johon kuuluu ammattiin kouluttaminen työpaikalla. Oppisopimukseen liitetään henkilökohtainen opiskeluohjelma, joka laaditaan opetushallituksen vahvistamien tutkinnon perusteiden pohjalta.

Valittavana on kaikkiaan 318 eri tutkintoa, jotka jakautuvat ammatillisiin perustutkintoihin ja niiden yläpuolella oleviin ammattitutkintoihin ja erikoisammattitutkintoihin. Oppisopimus on määräaikainen työsuhde kaikkine työsuhteen etuineen: eläkettä kertyy ja palkkauksessa nou-

datetaan soveltuvaa työehtosopimusta.

Oppia työn ohessa

Oppisopimusopiskelu tarkoittaa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettäviä opintoja, joita täydennetään tietopuolisilla opinnoilla koulutuksen järjestäjän eli oppilaitoksen toimesta. Karkeasti arvioiden oppiminen tapahtuu 80-90 prosenttisesti työpaikalla työtä tehden ja ohjausta saaden - näin ollen oppilaitoksessa ei tarvitse kuluttaa kohtuuttomasti aikaa.

Oppisopimuksella ei ole pakko suorittaa koko tutkintoa, vaan voidaan tyytyä sille tasolle, joka on työnantajan ja työntekijän kannalta riittävää. Oppisopimuksella on mahdollista myös saattaa päätökseen aiemmat kesken jääneet opinnot.

Oppisopimus on joustava tapa hankkia ammattitaito tai suorittaa tutkinto palkkaa ansaiten tai pätevöityä lisää ammatissa. Se on nuorten ja aikuisten työvaltainen koulutusmuoto, jossa on neljä kumppania: työtä tekevä opiskelija, työnantaja, oppi-

sopimustoimisto ja tietopuolista koulutusta antava oppilaitos.

Oppisopimuksen piiriin on mahdollista päästä kahden ehdon täytyttyä: oppivelvollisuus on suoritettu nykyisessä peruskoulussa tai sitä edeltävässä koulutusjärjestelmässä, ja että on olemassa työnantaja.

Taloudellisesti tuettua opiskelua

Oppisopimuskeskus maksaa tietopuolisen opiskelun. Työnantaja saa palkkatukea työvoimatoimistosta takautuvasti kuukausittain. Opiskelija puolestaan saa palkkaa ja opintososiaaliset etuudet eli koulutuksen maksamisen ja kulukorvaukset tietyin ehdoin.

Oppisopimus on järjestelmä, jossa on kiistattomat edut ja hyödyt sekä opiskelijalle että työnantajalle. Uuden työntekijän palkkaaminen onnistuu yleensä paremmin kun siihen liitetään oppisopimus. Molemminpuolinen psykologinen sopimus eli sitoutuminen vahvistuu oppisopimuksen ansiosta. Uusi työntekijä opiskelee aktiivisesti, ja osaamisen laajentuessa työtehtäviä voidaan laajentaa, ja yrityksen kokonaisosaaminen lisääntyy.

Oppisopimus on oikea vaihtoehto, kun työnhakija halu-

aa käytännön ammattitaidon, ammatillinen koulutus tai muodollinen pätevyys puuttuvat, työtehtävät laajenevat uusille tehtäväalueille tai kun on tarvetta kouluttautua kokonaan uuteen ammattiin. Koulutuksen tavoitteena on kehittää ammattitaitoa ja osaamista työn ohessa tai suorittaa loppuun keskeytyneet ammatilliset opinnot.

Miten oppisopimusopiskelijaksi pääsee?

Etsi itsellesi koulutustarpeitasi vastaava työpaikka, ja kerro työnantajalle oppisopimuskoulutuksesta sekä palkkatuesta. Painota palkkatuen merkitystä.

Sovi työnantajan kanssa oppisopimuksen solmimisesta ja neuvotelkaa koulutuksen aloittamisesta oppisopimus-toimiston kanssa. Valittavana on yli 300 tutkintoa. Katso netistä: www.osaan.fi.

Kotikuntasi oppisopimus-toimisto palvelee sinua kaikissa oppisopimusasioissa, ja sieltä löytyy myös tietoa niistä ammattialoista, joille on mahdollista työllistyä.

Jutun kirjoittaja on 58-vuotias kauppatieteiden kandidaatti, MBA, MJD ja MKT ja toimii koulutuspäällikkönä.

konenäköä, hän tarkentaa.

Toinen esimerkki suomalaisesta digi-innovaatiosta on Silicon Vallila Helsingissä. Se on parinkymmenen startup-yrityksen yhteisö, jota GE Healthcare sponsoroi. Tämän hankkeen puitteissa Suomesta haetaan jo GE:n sisällä mallia muihin maihin.

Osaaminen cleantechissä on jo huippua

Puhtaalla teknologialla tarkoitetaan kaikkea ympäristön säästämiseen liittyvää teknologiaa ja bisnestä. Maailmalla on runsaasti ympäristöongelmia ja puutetta esimerkiksi puhtaasta juomavedestä.

- Haastatelluista cleantech-yrityksistä 90 % aikoo kasvattaa työvoiman määrää ja 88 % tähtää viennin kasvattamiseen seuraavan viiden vuoden aikana. Ala siis jatkaa kasvuun tässäkin suhdanteilanteessa. Vuonna 2013 näiden yritysten viennin osuus liikevaihdosta oli 53 prosenttia, Kärnä toteaa.

■ TEKSTI HELI-MARIA WIIK
KUVAT LEHTIKUVA

■ TEKSTI TIMO KAUMI
KUVA LEHTIKUVA

Työnhakijan muistilista

OLE aktiivinen. Asennoidu siten, että kyllä tekevälle töitä löytyy.

ETSI töitä laajalta alueelta ja hae erityyppisiä töitä. Ole valmis kokeilemaan myös määräaikaisia työsuhteita tai vuokratyötä. Ne voivat olla väyliä pysyvään työhön. Muista myös, että vähemmän kiinnostava työ saattaa myöhemmin johtaa todella mieluisaan tehtävään.

ETSI töitä monia eri kanavia pitkin. Hyödynnä työ- ja elinkeinotoimiston lisäksi lehtiä ja yritysten kotisivuja. Selaa internetin työpaikkasivustoja, yksityisiä rekrytointiryhmiä ja cv-pankkeja. Osallistu rekrytointitapahtumiin. Käytä tuttavaverkostoja sekä aikaisempia työtovereitasi ja sukulaisia-si. Ota yhteyttä yrityksiin – jätä avoin hakemus tai järjestä tapaaminen.

PIDÄ huolta siitä, että työnhakutaitosi ovat kunnossa ja paperisi ajan tasalla. Rekrytointitavat ja työnantajan vaatimukset ovat muuttuneet.

Työ- ja elinkeinotoimistoista ja työnhakuvalmennuksista saat apua ja vinkkejä, miten haet työtä ja laadit työhakemuksia.

MIELENKIINTOISEEN tehtävään voit päästä myös koulutuksen tai työkokeilun kautta. Työhallinto järjestää osan työvoimakoulutuksista suoraan yritysten tarpeisiin. Näin koulutuksen jälkeen on hyvä mahdollisuus työllistyä. Selvitä koulutus- ja työkokeilumahdollisuudet TE-toimistosta.

PIDÄ huolta, että ammattitaitosi ja osaamisesi ovat ajan tasalla. Työ- ja elinkeinotoimiston avulla päivität puuttuvia tai vanhentuneita tietoja ja taitoja.

HYÖDYNNÄ sosiaalista mediaa työnhaussa. Kun hyödynnät somea tehokkaasti, voit erottua työnhaussa. Mieti, minkä palvelun avulla tavoitat tehokkaimmin haluamasi työnantajat. Pohdi myös, millaisia asioita sinusta saa sosiaalisen median kautta selville.

- Jokainen aamu, kun herään, olen innostunut. Työ on saanut uuden merkityksen elämänsäni, hymyilee Pirjo Friman uravalmentaja Ruut Hännisen vierellä.

Kuntoutussuunnittelijan avulla takaisin

Työkyvyttömyyden uudelle alalle

Työkyvyttömyyden kokenut Pirjo Friman, 55, löysi uuden alan yksityisen urapalvelun avulla.

PIRJO FRIMAN työskenteli ravintola-alalla lähes 30 vuotta.

- Urani on ollut monivaihteinen ja olen päässyt toteuttamaan itseäni useissa eri toimissa. Opiskelin ensin merkonomiksi, jonka jälkeen suuntasin Helsinkiin ravintolakoulu Perhoon. Työskentelin Helsingissä ravintolapäällikkönä sekä hovimestarina, hän kertoo.

Syksyllä 2011 Friman havahtui niskan seudun kipuihin. Hän myös huomasi käsiensä liikeratojen heikentyneen.

- Kipu alkoi haitata arkea. Niskarangastani löytyi kaksi pullistumaa, jotka leikattiin keväällä 2012, siitä alkoi ensimmäinen toipilasjakso.

Viiden kuukauden sairausloman jälkeen Friman ehti olla 10 kuukautta töissä, kun-

nes kivut alkoivat jälleen – tällä kertaa olkapäässä.

- Monien tutkimusten ja kahdeksan kuukauden leikkauksen jälkeen hauiksen pitkät jänne katkaistiin. Toipuminen oli hidasta ja kivuliasta, eikä oikea käteni parantunut entiselleen.

Työkyvyttömänä työttömäksi työnhakijaksi

Kun Kelan sairauspäivärahat oli käytetty loppuun, hän joutui ilmoittautumaan TE-toimistoon työttömäksi työnhakijaksi.

- Tähän mennessä paperipinot asian tiimoilta olivat kasvaneet kahdeksi mapilliseksi. Asiointi molempien tahojen kesken oli todella vanhanai-kaista ja aikaa vievää. Pykälän tutkiminen ja ymmärtäminen veivät lähes kaikki voimavarani. Kukaan ei osannut neuvoa, enkä minä kysyä.

Vuonna 2013 Friman jäi kuntoutumaan. Hänelle myönnettiin työeläkeyhtiöstä työkyvyttömyyseläke kuntoutustukena.

- Elokuussa 2015 pääsin Päijät-Hämeen keskussairaalan kuntoutusyksikön asiakkaak-

si. Psykologiset testitulokset olivat kannustavat ja ylilääkärin lausunnossa luki työkykyinen, mutta vajaakuntoinen. Pettymys oli suuri, kun tuona aikana minulle kerrottiin vain kannustavia sanoja: ”Kyllä sinä jotain työtä keksit, kun olet noin pirteä ja energinen.” Olin taas nollapisteessä.

Oma ammattilainen

Lokakuussa 2015 Friman aloitti työeläkevakuutusyhtiön ammatillisen kuntoutuksen.

- Vakuutusyhtiöön soiton jälkeen meni päivä, kun uravalmentaja **Ruut Hänninen** soitti ja sovimme tapaamisen. Ennen tapaamista ajatukset kiertelivät sekaisina ja pohdin jo tulevia pettymyksiä.

Epäluulot unohtuivat, sillä Friman sai vihdoin ammattilaisen, jolla oli aikaa vain hänelle.

- Kävimme läpi mahdollisuuksia, etsimme ammatteja ja viimein se kirkkain tähti syttyi ja tiesin mitä halusin tehdä. Tämä prosessi antoi uskoa itseeni ja toivoa takaisin pääsystä työelämään. Helmikuussa 2016 aloitin työ-

Mikä on urapalvelu?

ASIAKKAAKSI pääsee lähinnä työeläkekuntoutuja, jolla on todettu lääketieteellinen vamma tai sairaus. Se vaatii yleensä lääkäriltä B-lausunnon.

LAUSUNNOLLA hakija voi saada työeläkeyhtiöltä ennakkopäätöksen oikeutuksesta ammatilliseen kuntoutukseen. Tämän jälkeen hakijalle voidaan myöntää kuntoutussuunnittelija yksityisestä urapalvelutoimistosta.

Syksyllä 2011 Friman havahtui niskan seudun kipuihin.

**"Toivottavasti
mahdollisimman
moni kuulisi
tästä"**

Niskarangan pullistumat pakottivat Pirjo Frimanin vaihtamaan alaa. Ravintola-ala vaihtui kuntoutuksen jälkeen työksi markkinointi- ja henkilöstöjohton parissa.

työelämään

ydestä

kokeilun, josta työllistyin maaliskuussa lahtelaiseen pitopalveluyritykseen markkinointi- ja henkilöstöjohton pariin. Tämä on kaikkea sitä, mihin koulutus ja aiemmat työtehtäväni antavat valmiuden, hän lisää.

"Elin luottavaisin mielin"

Anna-Liisa Kilpivaara toimi kosmetologiyrittäjänä Kuusamossa lähes 22 vuotta.

- Tein hoitotyöt ja kaikki yrittämiseen liittyvät asiat yksin. Yli kaksikymmentä vuotta livahti ilman lomiam. Pitkää päivää tuli painettua viitettä, kuutena päivänä viikossa. Kaikki oli käsityötä ja osa työvaiheista vaati melkoisesti fyysistä voimaa.

- Kipu alkoi tuntua pikkuhiljaa oikean käteni ranteessa ja sormissa. Hellitin raskaampia töitä. Kivut yltyivät ja lopulta minun oli hakeuduttava hoitoon. Ensin epäiltiin nivelreumaa, mutta se suljettiin pois, kun röntgenkuvista paljastui nivelrikko, Kilpivaara muistelee.

Kilpivaara oli vakuuttanut itsensä Pohjolassa omasta mielestäni hyvin.

"Ilman kuntoutussuunnittelijan tukea en olisi itse päässyt näin pitkälle."

- Elin luottavaisin mielin. Uskoin, että jos kohdalleni sattuisi jokin tapaturma tai ammattitauti, niin saisin hyvän korvauksen ja uudelleen koulutuksen.

Nivelrikko vei työkyvyn

Kolaus oli kova, kun Kilpivaara haki korvauksia vakuutusyhtiöltä, jolle hän oli maksanut monet vuodet 1 000 euron vuosimaksua.

- Yhtiö antoi tylyn päätöksen, että korvauksia ei heru. Vaivani ei ollut tapaturma, ammattitauti eikä työperäinen sairaus. Yhtiön mukaan minulla oli heikot nivelet.

Samaan aikaan Kilpivaaran lääkärit sanoivat, että hän

ei voi jatkaa entisessä työssä pitkään, koska nivelrikko ei tule parantumaan.

- Jäin 2014 syksyllä sairauslomalle rauhoittaakseni kipuilevaa kättä. Samalla ajoin alas yritystoimintaani. Koska olin ainoa työntekijä, mitään tuloja ei ollut, mutta kulut juoksivat entiseen malliin.

Sairauspäivärahan varassa

Kilpivaara eli sairauspäivärahalta.

- Siinä sitten pohdin, että mikä minusta voisi tulla isona. Kun kaikki sairauslomat oli kaluttu, ilmoittauduin työnhakijaksi, vaikka tiesin, että mitään työmahdollisuuksia minulla ei voinut olla Kuusamossa. Sain muutaman viikon ansiosidonnaita päivärahaa. Olin onnekseksi liittynyt Suomen Yrittäjien työttömyyskassaan, joka takasi minulle tuona aikana toimeentulon.

Kilpivaaran eläkehakemus hylättiin, mutta uudelleen koulutusta suositeltiin työkokeilun kautta.

- Kävin Oulussa Kelan järjestämän kaksipäiväisen kuntokartoituksen, jossa todet-

tiin, että minusta olisi vielä vaikka mihin, tosin ei käsi- töihin.

Sen jälkeen Kilpivaara ryhtyi tutkimaan aloja, joita voisi tehdä ilman oikeaa kättä.

- Vuoden 2015 kevät ja kesä menivät erinäisiä hakemuksia täytellessä. Olin turhautunut, sillä en tiennyt, minkälaisia koulutuksia voisin hakea ja mitkä niistä olisivat vakuutusyhtiön hyväksymiä. Kesän lopussa soitin Työeläkevakuutusyhtiö Eloon ja kerroin vaikeuksistani. Sain samalla tietää, että he voivat järjestää minulle konsultin, jos haluan. Tartuin tarjoukseen ja siitä asiat lähtivätkin rullamaan nopeasti.

Kuntoutussuunnittelijan tuella

Kilpivaara sai pian soiton työurapalvelutoimistosta.

- Sovin tapaamisen Ouluun kuntoutussuunnittelija **Seija Jokilinnan** kanssa. Tapaamisen aluksi kartoitimme tilanteeni etsien vahvuksiani. Parin kuukauden yhteistyön, monien mutkien ja pohdintojen jälkeen tärppäsi.

Joulukuun 2015 alussa Kilpivaara aloitti aloitin työkokeilun kiinteistövalitysläik-

keessä Jyväskylässä.

- Kolmen kuukauden koeajan jälkeen todettiin, että ala soveltuu minulle, eikä terveydentilani ole sille esteenä. Ilman kuntoutussuunnittelijan tukea en olisi itse päässyt näin pitkälle. Hänen työnsä on ollut ensiarvoisen tärkeää koko prosessissa. Jälkikäteen harmittaa, ettei minulle suositeltu eläkeyhtiöstä heti tätä palvelua. Meni monen monta kallisarvoista kuukautta hukkaan yksin miettiessä.

- Työttömänä oleminen ilman minkäänlaista tulevaisuuden suunnitelmaa oli ahdistavaa ja turhauttavaa. Kun on aina ollut ahkera ja tykännyt työstä, tuntui siltä kuin olisi pudonnut pois koko yhteiskunnasta. Toivottavasti mahdollisimman moni kuulisi tästä ja osaisi pyytää kuntoutussuunnittelijaa avuksi, Kilpivaara suosittelee.

Lähteet: TE-keskus, Työurapalvelu Polinna, RH-työura- valmennus Oy

■ TEKSTI HELI-MARIA WIIK
KUVAT MATTI MATIKAINEN

Pasi ja Samuli ovat molemmat Kärppä-faneja. Kuvassa Pasi näyttää, miten se verkko heilahtaa, kun Kärpät tekee maalin.

Avotyöllistetyt Samuli ja Pasi

”Korvaamaton apu koko työyhteisölle”

Työ on yksi tärkeä sisältö aikuisen ihmisen elämässä. Samalla tavalla se antaa sisältöä ja merkitystä myös kehitysvammaiselle henkilölle. Tästä hyvinä esimerkkeinä Salessa työskentelevät Samuli ja Pasi.

KEHITYSVAMMALIITON ja Kuntoutussäätiön tuoreessa tutkimuksessa todetaan, että työnantajien kokemukset kehitysvammaisista työntekijöistä ovat erittäin positiivisia, mutta työllistämisen esteiksi nähtiin muun muassa lainsäädännön puutteet, palkan ja eläkkeen yhteensovittamiseen liittyvät kannustinloukut, palkkaamiseen liittyvän byrokratian hankaluudet sekä vallitsevat asenteet.

Kehitysvammaisten oikeudesta saada työskennellä kylä puhutaan, mutta heitä palkataan varsinaiseen palkalliseen työsuhteeseen todella vähän. Kehitysvammaliiton ja Kuntoutussäätiön tutkimuksessa kerrotaan, että vammaiset henkilöt työskentelevätkin Suomessa harvemmin kuin muualla Euroopassa.

Suomessa vammaisen henkilön kannustaminen yhteiskunnan puolelta työelämään on heikkoa, sillä viimeistään ammatillisen kuntoutuksen jälkeen Kelalta tulee ilmoitus

eläkkeelle jäämisestä. Kehitysvammaisen saa usein eläkeloimuituksen täytettyään 16 vuotta.

Työ yleensä osa-aikaista

Kehitysvammaliiton ja Kuntoutussäätiön tutkimuksen mukaan suurin osa palkkatyötä saaneista työskentelee osa-aikaisesti noin 20 tuntia viikossa. Osa-aikainen työskentely ei liity yleensä henkilöiden jaksamiseen työelämässä, vaan työkyvyttömyyseläkkeen ansaintarajan luomaan kannustinloukkuun. Valtaosa kehitysvammaisista ihmisistä on työkyvyttömyyseläkkeellä, jolloin he voivat ansaita bruttona enintään 743,84 € kuukaudessa menettämättä eläkettään.

Lähes puolella kehitysvammaisista työntekijöistä oli tutkimuksen aikaan taustallaan ammatillista koulutusta (47 %) ja noin kolmanneksella (36 %) tutkinto. Yleisimpiä tutkintoja tutkimuksen aikaan olivat koti- ja laitosta-

lousalan, siivousalan, keittiö- ja ravitsemusalan tai kiinteistöhoitoalan koulutus.

Huumoria ja rutiineja

Kempeleen Salessa on meillä tyypillinen kiire. Saapuvia tavaroita purkamassa ovat paikallisille asiakkaille tutut **Pasi Portti** (30) ja **Samuli Liedes** (34).

Kempeleen Salen myymäläpäällikkö **Miia Salmela** kertoo, että pojat työskentelevät heillä avotyöllistettyinä ja heidän työpanoksensa on korvaamatonta koko henkilökunnalle.

- Pojat tuovat aitoa iloa ja luonnollisuutta työyhteisöömme. He ovat niin sanoin kuvaamattoman suloisia nuoria miehiä, ettei sellaisesta voi kun ilahtua.

- Erilaisuus tuo toki työelämään myös haasteita, mutta niistä selviää aina keskustelemalla, kertaamalla ja ohjaamalla. Pojat tekevät reippaasti ja hyvin perusteellisesti jo opitut työt, mutta heidän on haastavaa oppia uusia asioita, kuten esimerkiksi tunnustamaan jo tuttu tuote uudessa paketissa. Samoin sellaista niin sanottua ylimääräistä ”luppoaikaa” heille ei saisi jäädä, sillä silloin he kyllä keksivät muuta ajanvietettä

Kempele Salen myymäläpäällikkö Miia Salmela, Samuli Liedes ja Pasi Portti ovat yhdessä tehokas trio.

Samuli kertoo, että heillä täytyy olla aina kylmässä tarjolla tarpeeksi juotavaa.

myymälässä, hän naurahtaa pilke silmäkulmassa.

Esimieheltä vaaditaan topakkaa otetta

Itsenäisesti asuva Samuli kertoo kaksikon työskentelevän Kempeleen Sales-

sa kolmena päivänä viikossa ja muina arkipäivinä he käyvät Kempeleen toimintakeskuksessa.

- Ennen me pakkasimme toimintakeskuksessa pistorsioita, mutta nyt sekin homma siirtyi Tallinnaan, joten meillä ei ole oikein enää

Samuli sanoo auttavansa iäkkäitä löytämään jauhoja.

Pasi kertoo, että juhlapyhien aikaan menee paljon sokeria.

tunut opettelemaan toistamisen ja kertaamisen taidon, sillä hän tietää kuinka suuri merkitys sillä on uusien asioiden omaksumisen kanssa.

- Uuden asian opetteleminen ja opettaminen vaatii pitkäjänteisyyttä niin minulta kuin pojilta, mutta kun pojat omaksuvat asian, niin siitä he eivät varmasti lipsu. Pojat tekevät työnsä kaiken kaikkiaan todella hyvin, sillä ovat-han he työskennelleet täällä jo kymmenen vuotta.

- Pasi ja Samulin kanssa arki ei käy koskaan yksitoikkoiseksi. Omat työpäiväni alkavat esimerkiksi aina hyvällä meiningillä, sillä Pasi astuessa sisään liikkeeseen, hän aloittaa aamun huudattamalla iloisesti: "Huomenna päällikkö", Salmela lisää ja nappaa molemmat hymyilevät nuoret miehet kuvan varten kinaloon.

*Lähde: Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Hannu T. Vesala, Simo Klem, Mika Ala-Kauhaluoma, Jaakko Harkko: Työntajien kokemuksia kehitysvammaisista työntekijöistä*

■ TEKSTI JA KUVAT
MINNA KORVA-PERÄMÄKI

hommia, hän tuumailee.

- Niin, sinne meni Tallinaan, huiskuttelee elehtien vieressä istuva Pasi.

Pasi jatkaa, että heidän tehtävänänsä Salessa on purkaa aina saapunut tavara ja järjestellä ne hyllyihin sekä kylmätiloihin. Vähemmän miellyttävä työ sen sijaan on käydä läpi yksittäisiä tuotteita varaston puolelta ja huolehtia ne paikoilleen päivämäärien mukaisesti.

- Silloin kun olen ohjannut pojat tekemään jotakin heitä vähemmän kiinnostavaa, he

saattavat tehdä jotakin aivan muuta tai sitten sanoa, että ovat tehneet sen jo. Tässä vaiheessa esimieheltä vaaditaan topakkaa otetta ja keskustelua aiheesta. Pojat ovatkin niin mahtavan persoonallisia, että ohjeistamisen jälkeen toinen saattaa vaikkapa mököttää minulle hetken aikaa, Salmela tuumaa hymyillen.

Pitkäjänteisyys palkitaan

Salmela jatkaa, että hän on itse henkilökohtaisesti jou-

Kehitysvammaiset työelämässä

- ✓ Kehitysvammaisia työkäisiä suomalaisia on noin 25 000. Työ- ja päivätoimintaan heistä osallistuu noin 14 000.
- ✓ Kehitysvammaisten Tukiliiton arvioiden mukaan reilulla 3 000 koulutetulla kehitysvammaisella henkilöllä olisi työkykyä ja tahtoa tehdä palkkatyötä.
- ✓ Kehitysvammaisista 6 000 osallistuu työkeskusten työtoimintaan ja 2 000 heistä työskentelee avotyötoiminnassa työpaikoilla, joista noin puolet julkisella sektorilla.
- ✓ Vain noin 400-500 kehitysvammaista on vakituudessa palkkatyösuhteessa. Tästä 70 % tapahtuu yksityisellä sektorilla.
- ✓ Kehitysvammaliitolla on meneillään Palkkaa mut-kampanja (16.3.-31.5.16). Kampanja näkyy muun muassa sosiaalisessa mediassa ja Otto-automaateilla.

PERUSSUOMALAISIA TEESEJÄ TYÖELÄMÄÄN

1 Julkinen talous kestäväälle pohjalle

Julkinen sektorin tehtävät tulee asettaa tärkeysjärjestykseen. Valtion tärkein tehtävä on kansalaisten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista huolehtiminen, joten leikkaukset on kohdennettava maahanmuuton ja kehitysavun tapaisiin maailmanparannusmenoihin.

■ Keskeistä on saada taloutemme ja työllisyytemme taas kasvuralle, muuten ei velkaantumista saada kuriin eikä nykyisenkaltaista hyvinvointivaltiota voida rahoittaa. Myös julkisen sektorin rakenteita on päivitettävä.

■ Kasvun ja työllisyyden tukemiseksi on niukkoja varoja kohdennettava kasvuja edesauttaviin investointeihin (esim. kohtuuhintainen asuminen, liikenneväylät, vientiyrittäjien rahoitus ja erityisesti kasvua edistävän julkisen infrastruktuurin ylläpito ja kehittäminen).

■ Julkisen sektorin tehostaminen on välttämätöntä.

■ Nuorisotakuun resurssit on turvattava. Lisäksi yli 50-vuotiaille työttömille on laadittava nuorisotakuun tapainen toimenpidekokonaisuus: työuratakuu, jolla varmistetaan työkykyisten ja haluisien ikääntyneiden työuran jatkuminen eläkeikään saakka.

2 Kilpailukyky kuntoon

Niin kauan kun Suomi kuuluu euroon, emme voi käyttää devalvaatiota kilpailukykyyn nopeaan parantamiseen. Kilpailukykyä ei saa kuitenkaan parantaa Suomen ja suomalaisten taloutta kurjistavalla palkka-alella.

■ Ylisääntelyn ja byrokratian purkaminen. Yritysten hallinnollista taakkaa on kevennettävä.

■ Lupabyrokratian rattaissa seisoo tällä hetkellä miljardien eurojen edestä investointeja. Lupa- ja valitusprosesseja on yksinkertaistettava ja nopeutettava.

■ On lopetettava yritystemme kilpailukykyyn tuhoava käytäntö, jossa EU-lainsäädännön kansallisessa toimeenpanossa säädetään minimivaatimusten päälle vielä Suomi-lisää.

■ Pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen maassa kilpailukykyinen yrityssektori vaatii toimivan liikenneverkon.

■ Työmarkkinoilla ennustettavuutta ja turvallisuutta on edistettävä. Työntekijöiden ja yritysten yhdenvertaisen kilpailukykyyn turvaava työehtosopimusten yleissitovuus tulee säilyttää. Samalla on rohkaistava paikallisen sopimisen lisäämistä.

3 Käännös energia- ja ilmastopoliittikkaan

Johdonmukainen, kohtuuhintaiseen ja kotimaiseen energiaan tähtäävä energiapolitiikka tukee työllisyyttä, talouskasvuja, kilpailukykyä ja ostovoimaa sekä edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta.

■ Omavaraisuuden tuntuva nostaminen on otettava energiapolitiikan keskeiseksi tavoitteeksi.

■ Energiaintensiivisen vientisektorimme kilpailukyky on turvattava kansainvälisesti kilpailukykyisellä energiaverotuksella. Kilpailukykyinen energiaverotus tukee myös pienituloisten ostovoimaa.

■ Verotuksella ja tukipolitiikalla tulee kannustaa kotimaisten energialähteiden kuten turpeen ja puuhakkeen hyödyntämiseen. Energiapolitiikan tukien ja verotuksen on oltava läpinäkyviä ja tukien järkevällä tasolla.

■ Rakennuskannan energiatehokkuusinvestointeja ja hajautettua energiantuotantoa edistämällä on mahdollista luoda maamme jopa kymmeniä tuhansia uusia työpaikkoja. Hajautetulla energiantuotannolla on myös aluepoliittista merkitystä asumisen mahdollistajana haja-asutusalueilla.

■ Pellervon taloustutkimuksen arvion mukaan vuoden 2030 ilmastotavoitteet maksaisivat pahimmillaan korkeamman energianhinnan muodossa miljardeja Suomen teollisuudelle ja kuluttajille. Suomen ei tule suostua EU:n ilmastotavoitteisiin ilman reilua taakanjakoa.

■ Perussuomalainen energiapolitiikka nojaa monipuoliseen energiapalettiin, jossa on mukana myös ydinvoima.

4 Pk-yrittäjyyden nostettava arvoonsa

Hyvinvointi syntyy elinvoimaisesta yksityissektorista. Maamme työllisyyden ja talouskasvun selkäranka ovat ennen kaikkea pk-yrittäjät.

■ Terveeseen markkinatalouteen kuuluu mahdollisuus epäonnistua yritystoiminnassa ilman elinikäisen velkavankeuden pelkoa.

■ Epäonnistunutta yrittäjää ei saa rangaista 15–20 vuoden velkaloukulla. Myös 1990-luvun lamassa velkavankeuteen joutuneiden asemaa tulisi helpottaa.

5 Suomalaiset etusijalle

Sosiaali- ja terveydenhuollon laadukkaat palvelut on turvattava kaikille tulotasosta ja asuinpaikasta riippumatta. Eriarvoistuminen on pysäytettävä.

■ Kansallinen etu ja suomalaisten ihmis- ja perusoikeudet on asetettava etusijalle. Näin on jo tehty useissa muissa EU-maissa niin terveydenhuollon kuin sosiaaliturvan osalta.

■ Suomi ei voi olla koko maailman sosiaalitoimisto tai terveyskeskus. Meidän on uskallettava asettaa rajoituksia siihen, kenelle ja millä perusteilla sosiaaliturvaa maksetaan. Maahanmuuttajien sosiaaliturvaan on uskallettava puuttua ja asettaa myös heille vaateita sen suhteen.

ENSIN SUOMALAINEN TYÖ JA YRITTÄMINEN.

JOS AIKAA JA RAHAA JÄÄ, MAAILMAN PARANTAMINEN.

www.perussuomalaiset.fi